

Motion till riksdagen
2005/06:A415

av **Mona Berglund Nilsson m.fl. (s)**

Arbete och hälsa i Västsverige

Motionen delad mellan flera utskott

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	2
Arbetsituationen i Västsverige.....	3
Alla ska ha rätt till arbete	3
Fler företag.....	4
Hälsan	4
Samverkan.....	5
Långtidssjukskrivna	5

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om sysselsättningens betydelse för den fortsatta utvecklingen i Västsverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om likvärdiga förutsättningar för människor att arbeta.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att samverkan bör användas i större utsträckning för att undvika utslagningseffekter.¹

¹ Yrkande 3 hänvisat till SfU.

Arbetsituationen i Västsverige

Västsverige är ett Sverige i miniatyr med både glesbygd och storstad, orter med problem med avfolkning och regioner som har en kraftig befolkningsökning. Totalt lever och bor 1 500 000 miljoner människor här.

Västsverige är således ett av landets största arbetsområden. Den största majoriteten är anställda inom den offentliga sektorn. De vanligaste arbetsplatserna är Västra Götalands läns landsting, Göteborgs kommun, Volvo, Borås Stad och Saab. Sysselsättningen har legat på en hög nivå sedan förra lågkonjunkturen. Utvecklingen i regionen har medverkat till att vi har varit bättre rustade när nedgången i ekonomin började i slutet av 90-talet. Regionen har i motsats till många andra regioner haft en positiv utveckling på arbetsmarknaden fram till 2002. En mycket kraftig sysselsättningsökning ägde rum under perioden 1999–2002, som i genomsnitt motsvarade cirka 10 000 fler sysselsatta per år. Därefter har en avmattning av sysselsättningen skett. Under 2003 ökade sysselsättningen marginellt, samma bedömning gjordes för 2004.

Arbetslösheten är det främsta hotet mot regionens utveckling. Under det senaste året har arbetslösheten snabbt ökat i Västsverige. Vid det senaste årsskiftet var mer än 70 000 människor öppet arbetslösa eller deltog i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Om vi också lägger till dem som på grund av sjukdom inte kan delta i arbete ökar siffran dramatiskt. Mer än 200 000 människor står utanför arbetsmarknaden på grund av arbetslöshet, sjukdom eller förtidspension, vilket motsvarar närmare 20 procent av arbetskraften. Därför är det av största vikt att vi uppmärksammar förhållandena på arbetsmarknaden, och villkoren i arbetslivet.

Alla ska ha rätt till arbete

I dag är det alldeles för många människor som saknar möjlighet till egen försörjning genom eget arbete. Att bryta detta mönster tillhör den överordnade utmaningen. Nu vänder konjunkturen sakta uppåt, vilket också kommer att leda till att fler får arbete. Men detta räcker inte. Kampen mot arbetslösheten kan inte stanna upp utan måste ha högsta prioritering. Samtidigt krävs det en hög beredskap för ytterligare insatser om sysselsättningsläget inte förbättras.

Vi kan dock se en ljusning i konjunkturen under de närmaste åren i ekonomin, vilket också ökar intäkterna. I kombination med ökade statsbidrag till kommunerna under de närmaste åren kommer detta att öka utrymmet för nödvändiga och viktiga satsningar. Skatteutjämningsförslaget är också ett viktigt instrument som ger alla kommuner bättre förutsättningar att leva och utvecklas. Därför anser vi att skatteutjämningsförslaget är en viktig pusselbit för den regionala utvecklingen.

För att bryta utvecklingen måste snabba och intensiva åtgärder till både för att möta sjukskrivningarna och för att inte permanenta arbetslösheten. Att

Fel! Okänt namn på

pressa tillbaka arbetslösheten och höja sysselsättningen är av oerhört stor betydelse för Västsverige. Med regeringens sysselsättningspaket får 55 000 personer som i dag är arbetslösa i Sverige möjlighet till arbete, praktik eller utbildning.

Många arbetslösa har svårt att komma in på eller tillbaka till arbetsmarknaden. För att underlätta inträdet utökas de ordinarie arbetsmarknadsprogrammen med 13 000 platser. När det gäller långtidsarbetslösa inrättas 20 000 plusjobb, som riktar sig till personer som varit arbetslösa i mer än två år. Ett plusjobb ger avtalsenlig lön och innebär inte bara att arbetslösa får chansen till arbete utan också att kvaliteten i offentlig finansierad verksamhet höjs. Många som arbetar inom vård och omsorg saknar i dag rätt utbildning. För att höja deras kompetens och minska arbetslösheten införs 10 000 utbildningsvinkariat. Det här är åtgärder som är positivt för hela landet och inte minst för människor i Västsverige. Regeringens sysselsättningspaket innebär totalt 8 719 nya platser i Västsverige.

Fler företag

Vi behöver fler och växande företag i Sverige och inte minst i Västsverige. Människors vilja och förmåga att starta nya projekt, att utveckla sina idéer och våga ta risker, är alla nödvändiga byggstenar för att Sverige, och inte minst Västsverige, ska behålla en slagkraftig ekonomi. Förra året startades 41 608 nya företag i Sverige, varav över 7 000 startades i Västsverige, vilket var en nästan 30-procentig ökning jämfört med 2003.

Hälsan

Antalet långtidssjukskrivna i Västsverige är fortfarande för högt, även om siffran glädjande nog har sjunkit.

Samtidigt upplever många de senaste åren att det ställs allt hårdare krav på sjukskrivna människor att komma tillbaka snabbt till arbetet. Frågan måste ställas om det är riktigt om det nu är så att friskskrivningar ”forceras” fram.

Helt klart måste sjukskrivningarna minska, människor måste ha en så pass dräglig miljö på såväl sina arbeten som sin fritid att de håller sig friska. Men det får inte bli så att människor som har varit eller är sjuka får för hårda krav på sig för snabbt efter sjukdom eller olycksfall. Då blir det ingen lösning på problemet, då döljs bara problemet och den enskilda människan får betala att högt pris genom att i värsta fall stå utan försörjning, vilket kan leda till tragedier.

Problemet kan se ut så att en läkare genom en diagnos säger att en person inte kan arbeta, men försäkringskassan gör en annan bedömning, hon/han anses för frisk för att få ersättning från försäkringskassan, men bedöms för

sjuk/skadad för att stå till arbetsmarknadens förfogande och får då inte ersättning från arbetslöshetsförsäkringen heller.

Ett sådant förfarande sätter människor under stor press och då kan ambitionen att minska sjukskrivningarna bli kontraproduktiv. Riskerna är överhängande att människor som sätts under press får en längre väg tillbaka till arbetslivet eller i värsta fall att de slås ut från arbetsmarknaden, vilket skapar oerhörda problem.

Samverkan

För att undvika dessa problem blir samverkan för finansiell samordning av yttersta vikt och bör främjas. Sedan den 1 januari 2004 är det också möjligt för Försäkringskassan, länsarbetsnämnd, kommun och landsting att tillsammans driva finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. Tanken med finansiell samordning är att samhällets resurser ska användas mer effektivt för att bättre tillgodose människors olika behov av rehabilitering. Lika viktigt är att undvika att människor riskerar att hamna i en gråzon mellan olika myndigheter. Vi måste se människan och hennes förmåga för att kunna utnyttja människors olika kunskaper. Har man jobbat i 25 år och blir sjukskriven måste man få chansen att komma tillbaka i egen takt. Det är oacceptabelt att människor "slängs på soptippen". För att slippa dessa utslagningseffekter är det av yttersta vikt att arbetsgivaren tar sitt ansvar och inte minst följer arbetsmiljölagen.

Lika viktigt är att vid ohälsa, oavsett ålder, ska människor veta och känna att det är möjligt att byta arbete eller utbilda sig. Därför välkomnas regeringens satsning i budgeten på långtidssjukskrivna. Det ska bli möjligt att ha sjuk- och aktivitetsersättning i 24 kalendermånader för studier.

Långtidssjukskrivna

Regeringen satte 2002 upp ett mål att halvera sjukfrånvaron till 2008. Tre år har gått och tre år återstår. I halvtid kan man konstatera att man kommit halvvägs till målet. Det som är glädjande är att det inte skett genom förtidspensionering, utan genom att färre blir sjukskrivna. Sjukskrivningsprocessen har förbättrats och en stor anledning är möjligheten till finansiell samordning. Den modellen ska vi värna om.

Sverige, liksom Västsverige, är på rätt väg att få ner antalet långtidssjuka och på den vägen måste vi fortsätta. Därför är det glädjande att den satsningen fortsätter från regeringens sida. Arbetsförmedlingen får större krav på sig för att kunna hjälpa långtidssjukskrivna som inte kommit tillbaka till sitt arbete och att byta arbetsgivare och vi välkomnar liknande projekt som vi sett i Borås i år.

Fel! Okänt namn på

Där jobbar försäkringskassan aktivt med att minska antalet tidsbegränsade sjukersättningar i länet. Modellen innebär att man jobbar hårt med aktiv uppföljning, ingen ska lämnas ensam i sina ansträngningar att återfå arbetsförmågan. Handläggaren gör en individuell plan för återgång i arbete redan i samband med beslutet om sjukersättning. Resultatet har hittills varit lyckat och besöken hos läkare har minskat.

Vi vill få till en attitydförändring när det gäller synen på långtidssjuka och sjukersättning. Det ska inte vara en livslång ersättning. När det är möjligt att få tillbaka arbetsförmågan inom en överskådlig tid ska tidsbegränsad ersättning beviljas, samtidigt som det är viktigt att arbeta tillsammans för att få tillbaka personen i arbetslivet. I Västra Götaland har ungefär 19 700 personer tidsbegränsad sjukersättning, två tredjedelar av dem är kvinnor. Varje månad beviljas cirka 600 nya tidsbegränsade sjukersättningar, samtidigt som drygt 800 ersättningar upphör.

Stockholm den 30 september 2005

Mona Berglund Nilsson (s)

Arne Kjörnsberg (s)

Pär Axel Sahlberg (s)

Urban Ahlin (s)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s)

Christina Nenes (s)